

Innst. S. nr. 210

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument nr. 8:41 (2008–2009)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om nødvendige lovendringer slik at kommunene kan innføre brukerstyring med foreldreflertall i skolens brukerstyre

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre kommunene mulighet til å organisere skolene med driftsstyrer der foreldre/foresatte i kombinasjon med elevrepresentasjon utgjør flertall i brukerstyret."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Freddy de Ruiten, Gorm Kjernli, Gerd Janne Kristoffersen, Anna Ljunggren og Torfinn Opheim, fra Fremskrittspartiet, Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse Michaelsen, fra Høyre, Gunnar Gundersen og lederen Ine Marie Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen og Lena Jensen, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, fra Senterpartiet, Inger S. Enger, og fra Venstre, Odd Einar Dørum, viser til representantforslaget.

Komiteen mener det er viktig at foreldre/foresatte har innflytelse på hvordan skolehverdagen til elevene skal være. Komiteen viser til svarbrev 30. mars 2009 fra statsråden der det blir gjort rede for hvordan regelverket fungerer med hensyn til foreldrerepresentasjon i brukerstyrene for hver enkelt skole. Komiteen er kjent med at det innenfor dagens regelverk også er mulig for skoleeier å opprette et eget styre for skolen i tillegg til samarbeidsutvalget.

Komiteen viser også til at det ikke er bare gjennom samarbeidsutvalgene foreldre og elever er sikret innflytelse på skolens innhold, men også via organisasjoner som f.eks. Elevorganisasjonen og Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG).

Komiteen viser i den forbindelse til statsbudsjettet for 2009, hvor Elevorganisasjonen og FUG fikk tilført ekstra ressurser. Komiteen viser også til formålsparagrafen for grunnopplæringen hvor foreldrenes rolle er tydelig definert.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ønsker ikke å åpne for foreldreflertall i brukerstyrene, men ønsker å bidra til og fortsette å rette fokus på skole/hjem-samarbeidet.

Komiteen mener det er viktig at foreldre/foresatte har god innflytelse på hvordan skolehverdagen til elevene er, og at de gis mulighet til aktivt å ta del i opplæringen. Opplæringsloven slår i dag fast at det ved hver grunnskole skal være et samarbeidsutvalg med to representanter fra undervisningspersonalet, en for ansatte, to for foreldrerådet, to for elevene og to for kommunen. Kommunene har anledning til selv å delegere styringsoppgaver til dette utvalget.

Komiteen viser til at kommunene også har mulighet til å oppnevne flere representanter til samarbeidsutvalget. Opplæringsloven fastsetter ingen

grenser for mange representanter kommunen kan oppnevne utover de faste representantene opplæringsloven fastsetter. Kommunen kan også velge å oppnevne et eget styre for skolen (i tillegg til samarbeidsutvalget), og da skal minst to representanter for foreldrerådet være med i styret. Opplæringsloven fastsetter at ingen av gruppene elever, ansatte eller foresatte kan ha flertall i et slikt styre alene.

Komiteen mener at det ligger betydelige friheter i dagens regelverk. Mange kommuner har innført driftsstyrer for skolene, oftest som følge av et ønske om nettopp å øke brukerinnflytelsen på den enkelte skole.

Det finnes mange ulike måter å organisere styringen og brukermedvirkningen i skolen på, men komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ser ikke behovet for at noen enkeltgrupper skal ha flertall i denne sammenheng. Foreldrene har også innflytelse på skolens drift gjennom Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at foreldre/foresatte utgjør en viktig, men utnyttet ressurs for skolen. Til tross for at samtlige partier har vært opptatt av foreldre-medvirkning og samarbeid mellom hjem og skole, vil bare Fremskrittspartiet gi foreldrene reell innflytelse og makt i skolen, dersom skoleeier ønsker å organisere skolene med brukerstyrer og foreldreflertall. Disse medlemmer viser til at forslaget dreier seg om å fjerne en hindring i loven som nekter skoleeier å organisere egen virksomhet på den måten som skoleeier/kommunen mener er best. Forslaget vil således ikke påtvinge noen en styringsreform, men åpne muligheten for de som vil benytte seg av den.

Disse medlemmer viser videre til at norsk skole opplever en rekke alvorlige utfordringer. Til tross for at den norske skolen ligger i toppsjiktet i lærertetthet og ressursbruk, opplever vi at kunnskapsnivå og kvalitet er middels godt. Disse medlemmer er kjent med at Elevinspektørene, PISA og TIMSS melder at støy og uro er omfattende i norsk skole. Det kan tyde på at forholdet mellom skole og hjem er i ferd med å bli preget av tillitssvikt og konflikt.

Disse medlemmer mener det er mange tiltak som må gjennomføres for at norsk skole skal komme seg inn på en nytt og mer konstruktivt spor. Ett av tiltakene er å forbedre foreldrenes kontakt med og innflytelse i skolen. Et godt samarbeid mellom skole og hjem er avgjørende for at eleven skal få den opplæringen eleven har krav på, og det er avgjørende for å sikre en bedre oppfølging både faglig og sosialt.

Disse medlemmer mener det er viktig at foreldre/foresatte får innflytelse på hvordan skolehverdagen til elevene skal være, også i den praktiske styringen av skolen. Den beste måten å gi innflytelse på er å kombinere innflytelse med ansvar. Det kan gjøres gjennom at skolene får såkalte brukerstyrer hvor foreldre/foresatte er i flertall og har direkte innflytelse på skolens drift og prioriteringer.

Brakerstyring blir tidvis angrepet som begrep fordi de som er i skolen ikke skal sees på som kunder. Det er imidlertid en selsom angrepsmetodikk som ikke går inn på realitetene. Brukermedvirkning omtales i de fleste miljø som noe positivt. Den mest konkrete form for brukermedvirkning er brukerstyring, hvor brukerne, eller i dette tilfellet brukerens foresatte, tar uavhengige avgjørelser og utvikler sine egne kontakter, samt har full kontroll over planlegging og implementering av aktiviteter.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å hindre foreldre/foresatte i å ha den reelle makten i skolen, gjennom bestemmelser i lovverket.

Disse medlemmer viser til at Larvik kommune i perioden 2003–2004 gjennomførte en forsøksordning ved flere av sine skoler, hvor foreldrene har vært i flertall i brukerstyret. Erfaringene fra Larvik kommune er svært positive. Disse medlemmer viser til at både Høyre og Venstre i Larvik var viktige støttespillere for å fortsette organiseringen som brukerstyrer med foreldreflertall. Disse medlemmer finner det derfor underlig at de nevnte partier sentralt tar avstand fra egne politikere lokalt.

Disse medlemmer viser til evalueringen etter forsøket i Larvik kommune. Det var tre skoler som frivillig har sluttet seg til forsøket. Evalueringsrapporten er utarbeidet av Høyskolen i Vestfold og heter HENÆR – rapport 02/2006. Om rektorenes opplevelse av brukerstyrer med foreldreflertall sier rapporten bl.a. følgende:

"Sammenheng mellom intensjon og erfaring fra forsøket

Det er generell enighet om at arbeidet i brukerstyrene i meget stor grad, har stått i forhold til forventningene. Sammensetningen av brukerstyrene beskrives som godt egnet til å ivareta mål og intensjoner med ordningen. Dette begrunnes med at brukere er involvert, og foresatte er i flertall."

Det vises for øvrig til rapporten som er vedlagt forslaget.

Disse medlemmer mener det er viktig at brukerstyrene er bredt sammensatt og at det er viktig å sikre at også elever, lærere og andre ansatte ved skolen, skal gis plass i styret. Disse medlemmer har tro på foreldrene som ressurs også når beslutninger skal fattes, og mener det er grunnløst å hevde at dagens organisering av skoler i Norge automatisk er den mest hensiktsmessige. Resultatene i skolen tyder

på at det er godt rom for å tenke nytt og alternativt, særlig når det fra før er gjennomført vellykkede forsøk med strålende resultater.

Disse medlemmer fremmer forslaget i dokumentet.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittpartiet:

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre kommunene mulighet til å organisere skolene med driftsstyrer der foreldre/foresatte i kombinasjon med elevrepresentasjon utgjør flertall i brukerstyret.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:41 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om nødvendige lovendringer slik at kommunene kan innføre brukerstyring med foreldreflertall i skolens brukerstyre – bifalles ikke.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 29. april 2009

Ine Marie Eriksen Søreide

leder

Freddy de Ruyter

ordfører

